

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΟΥΣΕΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

«ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΑ ΠΑΖΑΡΙΑ»

ΛΕΒΕΝΤΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Στ'

ΧΟΡΗΓΟΣ:

ΙΔΡΥΜΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

ΥΠΠ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΑ ΠΑΖΑΡΙΑ»

ΕΡΕΥΝΑ – ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Γεωργία Καραβιώτου, Κλειώ Φλουρέντζου, Χριστιάνα Παπαδοπούλου
(*Σύμβουλοι Μουσειακής Αγωγής*)

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Λουκία Λοΐζου Χατζηγαβριήλ
(*πρώην Έφορος Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου*)

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Γενεθλής Γενεθίου, Δήμητρα Μέσσιου, Παναγιώτα Ρούσου, Τερέζα Λαμπριανού
(*Επιθεωρητές Δημοτικής Εκπαίδευσης*)

ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Γενεθλής Γενεθίου, Δήμητρα Μέσσιου, Παναγιώτα Ρούσου
(*Επιθεωρητές Δημοτικής Εκπαίδευσης*)

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Ελπιδοφόρος Νεοκλέους
(*Διευθυντής Δημοτικής Εκπαίδευσης*)

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗ

Λυγία Παπαγεωργίου

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
– Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης
Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο

ΧΟΡΗΓΟΣ

Ίδρυμα Αναστάσιος Λεβέντης

ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΚΕΜΑΝΕΣ

ΕΚΔΟΣΗ 2014

ISBN: 978-9963-0-1519-1

Καλωσόριες στο Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο!

Το βιβλιαράκι που κρατάς θα σε βοηθήσει να περιηγηθείς στις αίθουσες του Μουσείου και να ταξιδέψεις νοερά στη Λευκωσία, στα χρόνια της Οθωμανικής και Βρετανικής κυριαρχίας στην Κύπρο.

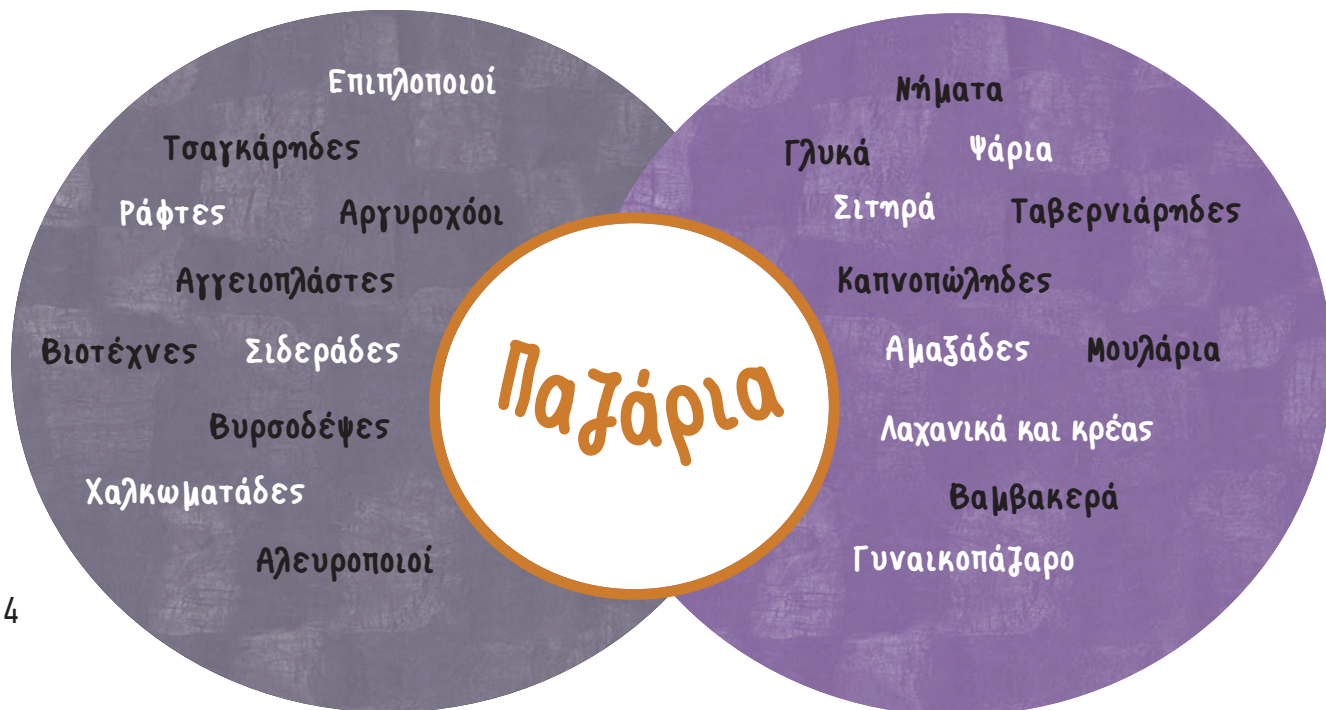
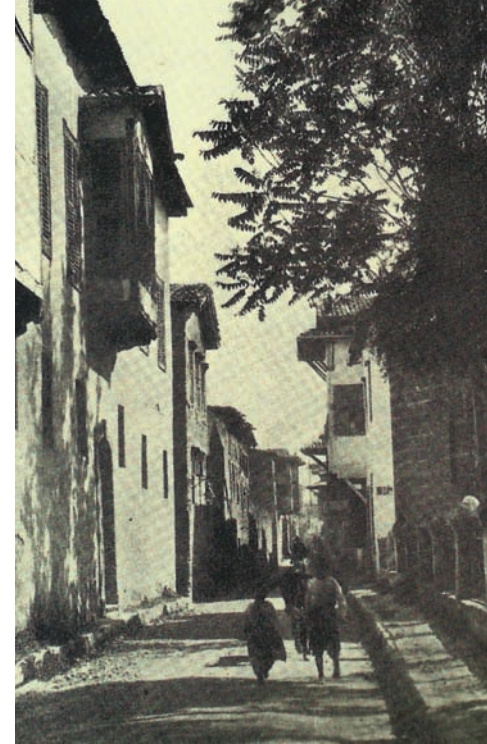
Άφησε τη φαντασία σου ελεύθερη
και περπάτησε στα θορυβώδη στενά
δρομάκια της πόλης, αφουγκράσου
τους ήχους της, γνώρισε τα ζακουστά
παζάρια της, συνάντησε τους
ανθρώπους της, γίνε ένα μαζί τους...

ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ “ΧΩΡΑΣ”

Το **παζάρι** ήταν η καρδιά της πόλης!
Εκεί έβρισκες «και του πουλιού το γάλα»!

Οι μαγαζάτορες και οι τεχνίτες είχαν τα μαγαζιά τους σε μια μεγάλη περιοχή που άρχιζε από την Πύλη Αμμοχώστου κι έφτανε μέχρι την Πύλη Πάφου, έτσι που η μισή πόλη ήταν γεμάτη δρόμους με παζάρια. Αυτό που έκανε την αγορά της Λευκωσίας ξεχωριστή, ήταν ότι κάθε επάγγελμα είχε το δικό του δρόμο.

Ο Αρχιδούκας της Αυστρίας Louis Salvador, επισκέφθηκε τη Λευκωσία το 1873 και έγραψε ότι υπήρχαν 23 παζάρια, στο βιβλίο του «Λευκωσία, η πρωτεύουσα της Κύπρου».

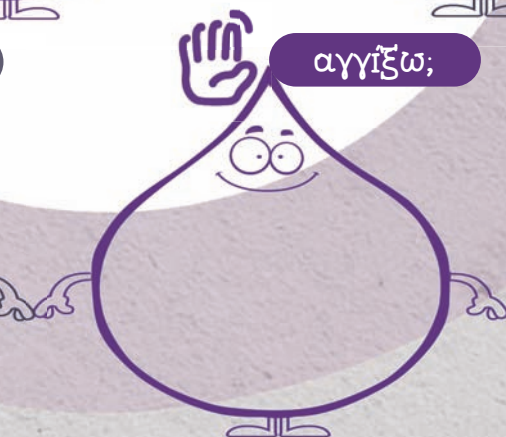
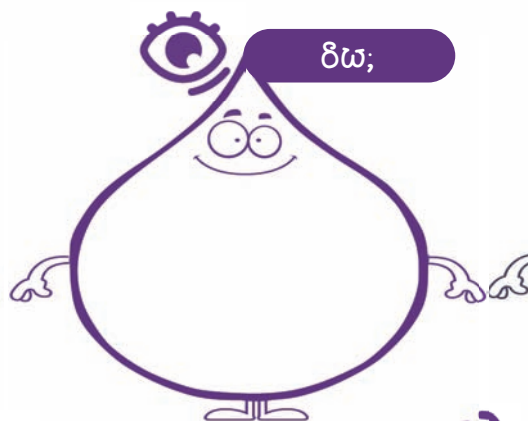

Πολλοί ήταν οι Ευρωπαίοι περιηγητές που επισκέφθηκαν τη Λευκωσία και έγραψαν για τα **Παζάρια της Λευκωσίας**.

Στο **Δωμάτιο των Περιηγητών** μελετώ μερικά αποσπάσματα από τα βιβλία τους.

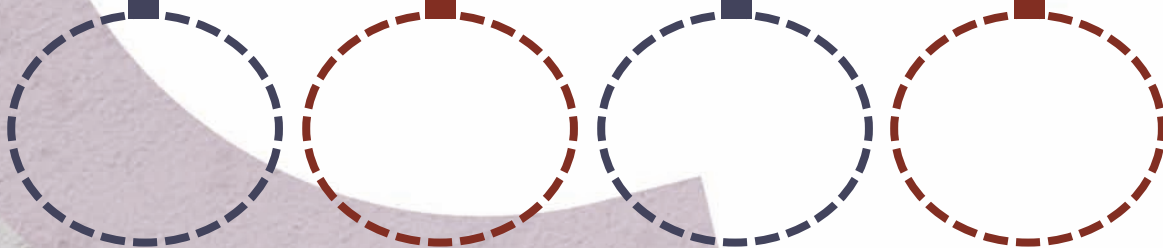
Τι μπορώ να...

Γνωστό κι αγαπημένο σε όλους το...

Λειτουργούσε κάθε Παρασκευή. Αρχικά ήταν σε μια μικρή πλατεία κοντά στην Αγία Σοφία, στην κατεχόμενη σήμερα Λευκωσία. Αργότερα, το 1924 μεταφέρθηκε στη Φανερωμένη, στο τέρμα της οδού Λήδρας. Το παζάρι αυτό δημιουργήθηκε στην προσπάθεια των υφαντριών να πουλήσουν τα υφάσματα, που με τόσο κόπο έφτιαχναν. Κοντά σ' αυτές άρχισαν να έρχονται κι άλλες γυναίκες για να πουλήσουν άλλου είδους χειροποίητα αντικείμενα όπως:

Το Γυναικοπάζαρο συνέχισε τη λειτουργία του μέχρι το 1958 και ήταν για την πρωτεύουσα και τον κόσμο μια μοναδική και αληθινή πηγή ζωής στα δύσκολα χρόνια που περνούσε.

ΥΦΑΝΤΡΕΣ

Η Λευκωσία υπήρξε κέντρο υφαντικής και εμπορίου βαμβακερών, μεταξωτών και λινών υφασμάτων.

Σε κάθε σπίτι υπήρχε ένας αργαλειός· έτσι η γυναίκα της Χώρας ασχολιόταν πολύ και από μικρή ηλικία με την υφαντική τέχνη.

Οι νεαρές κοπέλες ετοιμάζαν με προσοχή κεντήματα, δαντέλες, τραπεζομάντηλα, τα οποία αποτελούσαν μέρος της προίκας τους. Ανάλογα με την ποσότητα και την ποιότητα, φανέρωναν και την κοινωνική τους θέση.

Σε λίγες μέρες παντρεύομαι!
Τα προικιά μου είναι έτοιμα,
φυλαγμένα στο μπαούλο!
Μπορείς να μαντέψεις τι έχω
φτιάξει με βελόνι, σμιλί, αλλά
και στον αργαλειό;

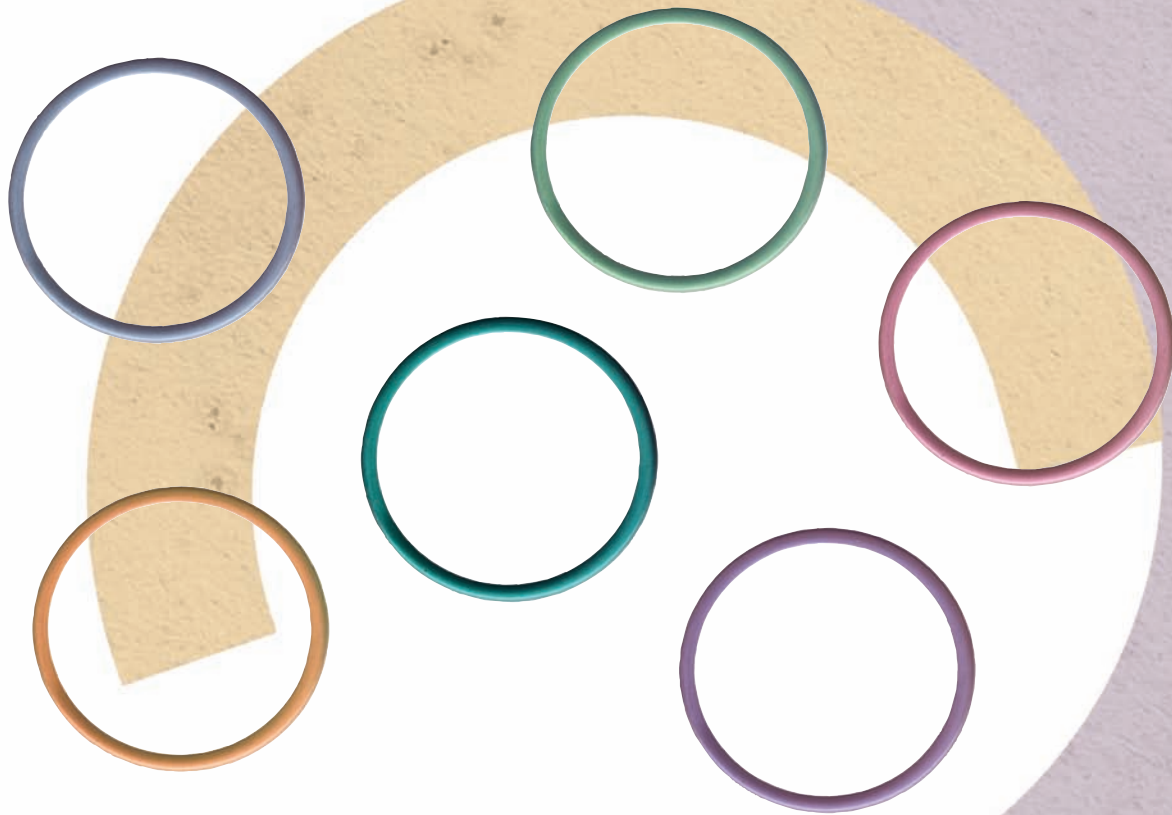
.....

.....

.....

.....

Μέσα στην ίδια προθήκη υπάρχουν διάφορα άλλα χειροποίητα αντικείμενα, φτιαγμένα με μαστοριά, κόπο και μεράκι! Ποιοι **ΤΕΧΝΙΤΕΣ** άραγε, κρύβονται πίσω από αυτά;

Ποια από αυτά τα επαγγέλματα δεν συναντούμε στις μέρες μας;

Συζητώ με την ομάδα μου, ερευνώ και μαζεύω πληροφορίες για τα επαγγέλματα αυτά.

ΑΡΓΥΡΟΧΡΥΣΟΧΟΪΑ

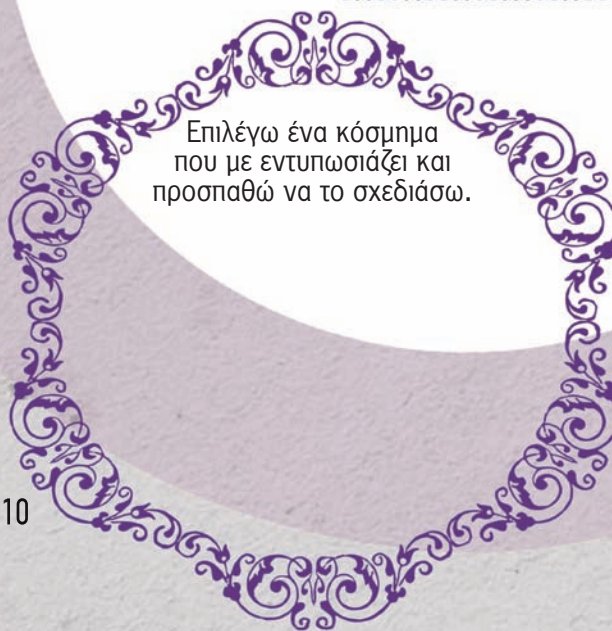
Με αμόνι και σφυρί

Την περίοδο των Οθωμανικών χρόνων η Λευκωσία υπήρξε το μεγαλύτερο κέντρο αργυροχρυσοχοΐας. Οι πιο ξακουστοί αργυροχρυσοχόοι είχαν τα εργαστήριά τους σε συγκεκριμένο δρόμο της πόλης. Συχνά γύριζαν τα σπίτια για να πουλήσουν τα κοσμήματά τους στις κυράδες και αρχόντισες της πόλης ή των χωριών.

Κοιτάζω προσεκτικά τις προθήκες και γράφω τα ονόματα μερικών κοσμημάτων που φτιάχνονταν τα χρόνια εκείνα.

.....
.....
.....

.....

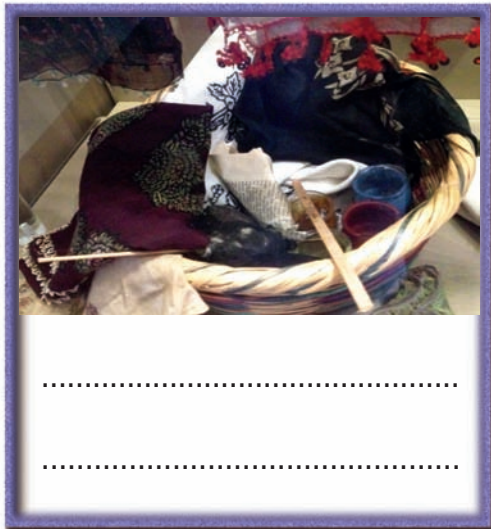

Επιλέγω ένα κόσμημα που με εντυπωσιάζει και προσπαθώ να το σχεδιάσω.

Τώρα βρίσκω ένα αντίστοιχο σύγχρονο κόσμημα ή αξεσουάρ!

ΜΑΝΤΗΛΑΡΗΔΕΣ ΚΑΙ ΠΑΣΜΑΤΖΗΔΕΣ

Μελετώντας τα εκθέματα, προσπαθώ να μαντέψω και να περιγράψω τα στάδια κατασκευής ενός σταμπωτού μαντηλιού. Η επιγραφή δίπλα στην προθήκη είναι μεγάλη βοήθεια!

Η ΠΟΛΗ ΑΛΛΑΖΕΙ...!

Στα χρόνια της Αγγλοκρατίας η ζωή των κατοίκων της πόλης αλλάζει. Οι Άγγλοι έφεραν μαζί τους τις δικές τους συνήθειες, όπως εκδρομές, απογευματινές συγκεντρώσεις για τσάι, βραδινές συγκεντρώσεις για χορό, κατοικίδια ζώα. Επιπλέον αθλήματα, όπως το ποδόσφαιρο, την ιππασία, το τένις και το κρίκετ.

Η ενδυμασία τους επίσης, ήταν πολύ διαφορετική από την χαρακτηριστική κυπριακή ενδυμασία. Μήπως οι Λευκωσιάτες / Λευκωσιάτισσες επηρεάστηκαν καθόλου;

Παρατηρώ τις προθήκες, εντοπίζω και σημειώνω τις **ΑΛΛΑΓΕΣ** στην **εμφάνιση** των Λευκωσιτών / Λευκωσιάτισσων.

ζωγράφισε

τον εαυτό σου ανάμεσά τους ντυμένο/η με ρούχα της εποχής που μελετάς.

Τι θα επέλεγες να φορέσεις;

Η περιήγησή σου στο Μουσείο ολοκληρώθηκε.

Τώρα όλα όσα είδες, άκουσες και έμαθες θα σου χρειαστούν!

Ήρθε η ώρα να “ζωντανέψουμε”

τα παζάρια της Χώρας!

Στο Σπίτι των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων,

σε περιμένουν όλα όσα χρειάζεσαι

για το θεατρικό παιχνίδι!

ΚΑΛΗ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ!

Αραστηριότητα για το σχολείο... Διαβάζω το απόσπασμα που ακολουθεί και το παρουσιάζω με μια μορφή κολάζ από διάφορα υλικά ή με όποιον άλλον τρόπο θέλω.

Μια Αγγλίδα Ξυμάται...

«Φθάσαμε στη Λευκωσία και μπήκαμε στην πόλη μέσα από μια αφιδωτή σκοτεινή είσοδο. Βρεθήκαμε σε έναν λαβύρινθο από στενούς δρόμους σε άσχημη κατάσταση [...] Πρώτα στρίψαμε σε ένα δρόμο όπου υπήρχαν πολλοί βυρσοδέψες*, μετά υπήρχαν βαφεία με μπλε και κόκκινα νερά να σμίγουν και να αδειάζουν στα πόδια μας. Πιο πέρα περάσαμε από το παζάρι των καζατζήδων*, όπου το κοπάνισμα και το δυσάρεστο κουδούνισμα είναι εκκωφαντικό*, ενώ ένα στρίψιμο στα δεξιά μας έβγαλε στη λαχαναγορά όπου υπήρχαν παντού τεράστια πεπόνια και κολοκύθια, στοιβες από κρεμμύδια, σύκα και σταφύλια σκορπισμένα στο έδαφος. Στο επόμενο στρίψιμο βρεθήκαμε στον δρόμο των χασάπηδων, μέσα στα ψοφίμια βοδινού, με κασίκες και ρίφια εκ των οποίων κάποια ήταν μαύρα από τις μύγες. Από εκεί είδαμε το γυναικοπάζαρο, τις γυναικείες μορφές με τα άσπρα βέλα καθισμένες στο έδαφος, με στοιβες από ντόπια υφάσματα στο πλευρό τους[...].»

Esme Scott-Stevenson: Our home in Cyprus, Chapman and Hall Ltd, London, 1880.
(απόσπασμα από το βιβλίο Γυναικών Βήματα-Οδοιπορικό στην Κύπρο, Λευκωσία 1998)

*βυρσοδέψης: ο τεχνίτης που κατεργάζεται τα δέρματα

*καζατζής: χαλκωματάς

*εκκωφαντικός: πολύ δυνατός θόρυβος

KONAZ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας. Η Λευκωσία στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, Έκδοση Δήμου Λευκωσίας, Λευκωσία 1987

Μαραγκού Γ. Άννα και Κούτας Γ. Ανδρέας, Λευκωσία, Η ιστορία της πόλης, Λευκωσία 2009

-Για το Γεναιοκάζαρον- Μια συμβολή για τη μελέτη της Ιστορίας της Λευκωσίας, Δήμος Λευκωσίας, 1987

Μιχαηλίδη, Μ. Αγνή, Χώρα, η παλιά Λευκωσία, Λευκωσία 1985

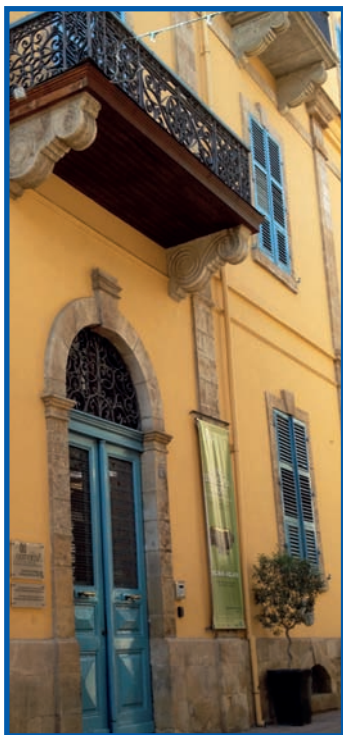
Ριζοπούλου-Ηγουμενίδου Ευφροσύνη, Η αστική ενδυμασία της Κύπρου κατά τον 18^ο και τον 19^ο αιώνα, Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου, Λευκωσία 1996

Salvador, L.Archiduke, Levkosia, the capital of Cyprus, Trigraph, London, 1873

Χατζηγαβριήλ Λοϊζου Λουκία και Χριστοφόρου-Αστραίου Τζούλια, Η συλλογή κεντημάτων και δαντέλων του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας, Λευκωσία 1996

Χατζηγαβριήλ Λοϊζου Λουκία και Σεβέρη Κ. Ρίτα (επιμελήτριες), Γυναικών Βήματα- Οδοιπορικό στην Κύπρο, Λευκωσία 2001

Esme Scott - Stevenson, Our home in Cyprus, Chapman and Hall Ltd, London 1880.

Ώρες λειτουργίας:

Τρίτη - Κυριακή: 10.00-16.30

Κλειστό:

Δευτέρα και δημόσιες αργίες

Είσοδος δωρεάν

Ιπποκράτους 17, Λαϊκή Γειτονιά, Λευκωσία

Τηλ.: 22661475 / 22671997

email: LeventisMuseum@nicosiamunicipality.org.cy

Στο Μουσείο υπάρχουν ειδικές
διευκολύνσεις για άτομα
με κινητικές δυσκολίες

